

- Львівського університету. Серія Журналістика. 2023. Вип. 52–53. С. 249–253.
4. Рудик М. Журналістські стандарти і блогерство: професійні засади роботи з інформацією у блогосфері. *Вісник Львівського університету. Серія Журналістика*. 2022. Вип. 51. С. 89–95.
  5. Семотюк О. Російсько-український збройний конфлікт: термінологічний та дискурсивний виміри. *Вісник Львівського університету. Серія Журналістика*. 2022. Вип. 51. С. 96–105.
  6. Яворська Г. М. Концепт «війна»: семантика і прагматика. *Стратегічні пріоритети. Серія: Філософія*. 2016. № 1. С. 14–23.

Катерина Гноєва

СВІТЛО В ТЕМРЯВІ: ІСТОРІЯ ОКСАНИ МЕШКО ТА ЇЇ ПРОТИСТОЯННЯ РЕПРЕСИВНОМУ РЕЖИМУ

На кожному етапі історії ми знаходимо прояви героїзму та відданості, які не тільки переполюють наше серце вдячністю, але й стають вічним джерелом натхнення. У світлі історії виокремлюється багато імен, які виходять за межі своєї епохи, стаючи символами сили, відваги та волі. Одне з таких імен – Оксана Мешко, чия життєва дорога переплелася з великими випробуваннями та надзвичайними зверненнями. Її історія – це історія боротьби, віри і незламної волі до перемоги над обставинами.

Оксана Яківна Мешко народилася 30 січня 1905 року у мальовничому містечку Старі Санжари на Полтавщині в родині малоземельних селян, які віддавали перевагу вільному способу життя. Її батьки належали до колись козацьких родів, які не піддавалися покріпаченню, та зберегли свій гордий дух. Ще з раннього віку Оксана стикалася з трагічними наслідками більшовицької диктатури, яка навіяла Україні страшні часи. Незважаючи на моторошні спогади про червоний терор, сама Оксана лише з теплом згадує про рідну домівку: «Я благословляю своє містечко, в якому прожила всю свою найкращу пору життя – дитинство» [3, с. 4].

У грудні 1920 року в Харкові на Холодній горі відбулася трагедія, що залишила невиліковні рани в серці молоді Оксани. Батько її, сильний і непохитний, став однією з жертв безжалісної руки комуністичного режиму. За невиконання обов'язкового продподатку він став заручником тієї суворой влади, яка не вагаючись відібрала його життя.

Але смерть не позбавила родину від подальших випробувань. Невдовзі 17-річний брат Євген, щирий і відданий своїй країні, став на шлях відчайдушного опору. Та його мрії й життя припинилися, розірвані

месником, який вбачав у ньому загрозу для своєї влади.

У 1927 році Оксана вступила на хімічний факультет Інституту народної освіти в Дніпропетровську. Там, серед розмаїття знань і викликів, вона знайшла свій шлях. Проте, як зазначає сама Оксана: «Життя було важке. Вічні переслідування, вічні допити, що я з куркульського роду... А Холодна гора в Харкові – то українська Голгота. Розстрілювали і заповнювали братські могили по-бандитському, потай від людей, і могили не насипали» [3, с. 5].

Уперше Оксану Мешко заарештували у лютому 1947 року. Сталося це через спробу прихистити матір повстанця та рідну сестру Віру Худенко, так як її син був репресований як член УПА. Обидві проходили в одній справі – терор, ніби мали намір убити М. С. Хрущова. Сама Оксана розповідала: «Двадцять одну добу мене морили безсонням, двадцять одну добу я витримала, не спавши. Ні один лікар не повірить що це можливо, – але я знаю, що це можливо, бо витримала» [3, с. 5].

Оксана Мешко відбула свій десятилітній строк і повернулася до Києва, де її зустрів лише один син – Олесь і трагічна новина – другий син загинув десятилітнім у Тамбові під час бомбардування німцями міста.

Після ув'язнення, у 1963–1969-х роках Оксана разом з іншими прихильниками українства почала проводити ранки і вечори у школах, клубах підприємств, науково-дослідних інститутах на теми української класики: українська пісня, ювілеї Тараса Шевченка, Івана Франка, Лесі Українки, Івана Котляревського, Олександра Довженка. Оксана з теплом згадує ті роки: «Це була, може, найкраща пора мого життя, коли я компенсувала роки вимушеного безділля, казенної роботи, за платню, за пайку хліба і юшки в алюмінієвій мисці, що я 10 років одержувала в сталінських таборах. Я справді в цей час ніби повірила в можливість якихось змін» [3, с. 7]. Проте, події 12 січня 1972 року наклали свій важкий відбиток на подальше життя О. Мешко. У Києві, Львові, Івано-Франківську, Черкасах масові арешти вразили творчу українську інтелігенцію. Це люди, які не мали зброї в руках, але їхня зброя була сильнішою – слово, поезія, пісня, культура. Навіть у темряві політичного режиму вони продовжували висловлювати свої думки, надії, та мрії через творчість. Вони не могли дозволити, щоб звучання їхніх голосів заглушалася мовчанням.

Арешти – це лише вершина айсберга репресій, які зачіпали кожну плямку суспільства. Ця система заходів, спрямованих на «викоренення крамоли», була втілена в життя зі страшною систематичністю та безжалісністю. Був арештований і син Оксани Мешко – Олесь Сергієнко. Йому інкримінували авторську співпрацю над твором Івана Дзюби «Інтернаціоналізм чи русифікація?». Зробили це на підставі заміток на сторінках книги, які залишив Олесь. Мати звернулася до Івана Дзюби з проханням написати клопотання про достовірність інформації, але ніхто не

розглянув ці матеріали і 1972 року Олександр був засуджений до 7 років заслання і 3 роки таборів перебування у Пермських таборах, а 1973 року додатково засуджений на 3-річне ув'язнення у Володимирській в'язниці.

У 1976 році Оксана Яківна за проханням Миколи та Раїси Руденків вступила до Української громадської групи сприяння виконання Гельсінкських умов і з цього часу починається справжня легальна боротьба з режимом. У діяльності спілки брали участь Юрій Литвин, Левко Лук'яненко, Олекса Тихий та інші, а як найактивнішого учасника спілки другий строк чекав Василя Стуса [5, с. 9]. Вони у своїх правозахисних документах покликалися на Прикінцевий акт Гельсінкських домовленостей, які офіційно розсилали урядам 32-х країн світу. Збір інформації про порушення прав людини вимагав залучення великого людського ресурсу, а тому за Оксаною та її будинком постійно слідкували, а хто його відвідував, то брали на замітку. Як зазначав Василь Овсієнко у своїх мемуарах: «За мною шпигувало декілька землячок, за Оксаною ж ціле сонмище кагебні» [4, с. 60].

Наступні 1977–1978 роки для Оксани були важкими: інфаркт, постійні обшуки, інсценовані збройні напади, а пізніше її запроторили у психлікарню де вона пробула 75 днів, після чого її комісували [1, с. 38].

У світлі сказаного важко збагнути, як Оксані Мешко вдавалося під таким тиском через нескінченний ряд перешкод забезпечувати регулярний вихід і трансляцію через закордонні радіостанції меморандумів, інформбулетнів, заяв і ламентаций, зібраних видавництвом «Смолоскип» в об'ємні томи матеріалів УГГ, спрямованих на захист людей [6, с. 6].

А вже 12 жовтня 1980 року Оксану Яківну вкотре було заарештовано. Свій жах вона описала так: «Оглянулася я на високу огорожу – цементна стіна. І здогадалася: я на Холодній горі в Харкові. Коли відчинилася брама і я пішла зі своїми пожитками, мені очі наче пеленою закрило, сльози потоком. Я знала, що десь через цю браму у 20-му році провели мого тата Мешка Якова, якого тут же розстріляли...» [3, с. 32].

Оксана Мешко була звинувачена у проведенні антирадянської агітації та пропаганди. У січні 1981 року вона отримала вирок – півроку ув'язнення і п'ять років заслання. Була етапована до містечка Аян в Хабаровському краї біля Охотського моря. На той час їй вже майже виповнилося 76 років. В кінці 1985 року повернулася із заслання та оселилася в Києві.

У 1988 році розпочалась її потужна за кордонна діяльність. Спочатку Оксана Яківна виступала у парламенті Австралії, потім був Мельбурн, Гонолулу, Нью-Йорк, де вона брала участь у з'їзді Світового конгресу.

А 2 січня 1991 року в 85-річному віці Оксана Мешко пішла з життя. Поховали її 5 січня на Байковому кладовищі. У 1995 році за зібрані громадськістю кошти на могилі Оксани Мешко були встановлені два

козацькі хрести, вирізані з каменю Миколою Малишком. Ці символічні монументи стали не лише відзнакою пам'яті про велику борчину за справедливість і свободу, а й втіленням національного духу та самовідданості, які Оксана Мешко втілювала у життя. Її спадок залишається живим у серцях тих, хто поважає і пам'ятає її непереможну відвагу та непохитність принципів.

Отож, історія Оксани Мешко – це не лише історія однієї жінки, але й історія всього народу, який вистояв у вогні випробувань. Її супротив репресивному режимові є прикладом мужності та моральної сили, які вартують найвищого пошанування. Нехай історія Оксани Мешко залишиться вічним натхненням для тих, хто шукає справедливості та свободи у будь-яких обставинах.

Список використаних джерел

1. The Persecution of the Ukrainian Helsinki Group. Human Right Commission. *Word Congress of Free Ukrainians*. Toronto. Canada. 1980. P. 37-38
2. Овсієнко В. Світло людей. Спогади-нариси про Василя Стуса, Юрія Литвина, Оксану Мешко. *Республіка. Серія: політичні портрети*. К., 1996, № 4. С. 93–106.
3. Мешко Оксана Яківна. Свідчу (записав Василь Скрипка). К., 1996. С. 61.
4. Овсієнко В. Світло людей: Мемуари та публіцистика. У 2 кн. Кн. I / Упорядкував автор; Худож.-оформлювач Б. Є. Захаров. Х.: Харківська правозахисна група; К.: Смолоскип, 2005. С. 323–328.
5. Сергієнко О. «Оксана Мешко: феномен Української гельсінкської групи». *Слово Просвіти*, Ч. 9, 10 березня 2010 р. С. 9.
6. Сергієнко О. «Оксана Мешко: феномен Української гельсінкської групи». *Слово Просвіти*, Ч. 10, 17 березня 2010 р. С. 6

Наталія Гончарук

ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ЯК ЗАСІБ ПІДВИЩЕННЯ МОТИВАЦІЇ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ ДО ВИВЧЕННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

У сучасному світі інформаційно-комунікаційні технології (ІКТ) розвиваються неймовірно швидко. Так, за останні роки кількість мобільних комунікаційних пристроїв кардинально змінилася завдяки широкому використанню смартфонів на базі системи Android та продуктів Apple з системою iOS, а кількість людей, які володіють таким пристроями, зростає швидкими темпами, особливо серед молодого покоління [3].